

Sisäministeriön lausunto; keskipitkän aikavälin ilmastopoliitiikan suunnitelman (KAISU) valmistelu

Ympäristöministeriö on pyytänyt sisäministeriön lausuntoa koskien keskipitkän aikavälin ilmastopoliitiikan suunnitelmaa (KAISU). Keskipitkän aikavälin ilmastopoliitiikan suunnitelman päätarkoituksena on määritellä keinot, joilla taakanjakosektorille asetetut vuosien 2030 ja 2035 päästövähennystavoitteet voidaan saavuttaa. Sisäministeriö lausuu asiassa seuraavaa.

Yleistä

Sisäministeriö pitää suunnitelmalla tavoiteltavia vaikutuksia kannatettavana.

Sisäministeriö nostaa esiin sen, että luonnoksessa ei ole taustoittavissakaan osioissa lainkaan huomioitu ilmastonmuutoksen vaikutusta pakolaisuuteen ja konflikteihin. Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n mukaan ilmaston lämpeneminen yli 1,5 asteen rajan kiihdyttää lajien sukupuuttoa merkittävästi, muuttaa yhä useampia alueita elinkelvottomiksi sekä uhkaa veden saatavuutta, ruuantuotantoa ja ekosysteemin toimivuutta. Elämän perusedellytysten järkkäminen sadoilta miljoonilta ihmisiltä johtaisi epävakauteen, konflikteihin ja pakolaisuuteen.

Sisäministeriö nostaa harkittavaksi, että tämä asia kirjattaisiin joko osioon 1, jossa käsitellään kansainvälistä toimintaympäristöä, tai kohtaan, jossa käsitellään hallitusohjelman tavoitteita.

Niin ikään sisäministeriö nostaa esiin sen seikan, että toteutuessaan suunnitelmalla todennäköisesti tulee olemaan mittavia taloudellisia vaikutuksia yksityisten ihmisten ja yritysten tilanteisiin ja toimintaan. On mahdollista, että nämä taloudelliset vaikutukset lisäävät mahdollisista kompensatiotoimista huolimatta myös kansalaisten eriarvoisuutta. Mikäli ilmastotoimia ei koeta reiluin ja taloudellinen epäoikeudenmukaisuus nousee riittävän korkealle, seurauksena voi olla yhteiskunnallista levottomuutta ja sisäisen turvallisuuden tilan heikentyminen.

Sisäministeriön hallinnonalan kestävä kehityksen sitoumus

Sisäministeriö nostaa harkittavaksi, että nyt lausunnolla olevaan suunnitelmaan kirjataan Puolustusvoimien tavoin (s. 127) sisäministeriön hallinnonala koskeva päästövähennystavoite. Tavoite on kirjattu sisäministeriön kestävä kehityksen sitoumukseen, joka annettiin vuonna 2019. Sitoumuksessa asetettiin kunnianhimoinen tavoite vähentää sisäministeriön hallinnonalan hiilijalanjälkeä 75 prosenttia vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteeseen pyritään välitavoitteen kautta pienentämällä hiilijalanjälkeä ensin 50 prosenttia vuoteen 2027 mennessä. Sisäministeriö voi tarvittaessa toimittaa Puolustusvoimien tavoin tarkempia lukuja päästövähennyksistä sekä suunniteltujen toimien päästövähennyspotentiaalista.

Keskeisiä toimenpiteitä hallinnonalan hiilijalanjäljen pienentämiseksi ovat Rajavartiolaitoksen ja poliisin käytössä olevan siviilijoneuvokannan osittainen korvaaminen sähkö- ja hybridautoilla.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Poliisi on jo rakentanut 175 latausasemaa ja hankkinut 24 täyssähköistä siviiliajoneuvoa sekä 128 hybridiä. Hämeen poliisilaitoksella pilotoidaan täyssähköistä poliisimajaa. Kaiken kaikkiaan ajoneuvoja on kuitenkin pelkästään poliisilla 1500 kpl. Poliisihallituksessa on valmisteltu poliisin täyssähköisten ja hybridiajoneuvojen latausverkon rakentamisen suunnitelma maan kattavan verkoston saamiseksi poliisin virkakäyttöön, missä on kuvattu, miten poliisi pääsee vuoden 2025 loppuun mennessä tilanteeseen, jossa poliisin toimipaikoissa on latausasemat sekä toimipaikoille sijoitetuille ladattaville ajoneuvoille, että myös tehtävien vuoksi laajemmin liikkuvien partioiden kaluston lataamiseen.

Rajavartiolaitoksen kannalta keskeisiä toimenpiteitä ovat lisäksi yhdessä aluksessa käytetyn LNG:n korvaaminen Bio-LNG:llä, hiilineutraaliin biokaasuun siirtyminen ulkovartiolaivoilla sekä biodieseliin siirtyminen muissa ajoneuvoissa.

Yllä luetellut toimenpiteet vaatisivat erillistä rahoitusta, jonka osalta on käsillä hyvin vaikea tilanne. Budjettirahoituksen lisäksi sisäministeriö on pyrkinyt saamaan toimenpiteiden toteuttamiseen rahoitusta muun muassa EU:n elpymisvälineen kautta, mutta valitettavasti tuloksetta. Sisäministeriö nostaa esiin huolensa siitä, että hyvin alkanut työ kestävä kehityksen edistämiseksi sekä sisäasiainhallinnon päästöjen vähentämiseksi uhkaa katketa alkuinvestointien riittämättömyyteen. Kaikenlainen tuki vihreän siirtymän toteuttamiseen olisi ensiarvoisen tärkeää.

Julkiset hankinnat

Lisäksi sisäministeriö esittää, että luvussa 6.3.3. Julkiset hankinnat tuotaisiin esiin julkisten hankintojen päästöjen analysoinnissa hyödynnettävien, Suomen Ympäristökeskuksen Envivat -mallin päästökertoimien, säännöllinen päivitystarve, esimerkiksi kerran kahdessa tai kolmessa vuodessa. Suunnitelmassa olisi sisäministeriön näkemyksen mukaan hyvä myös esittää keinoja sille, miten hankintoja tarkastellessa pääsisimme eroon europohjaisesta tarkastelusta ja tarkempaan tuotekohtaiseen tarkasteluun. Europohjainen tarkastelu ei kannusta ympäristöystävällisiin hankintoihin, sillä ympäristöystävälliset tuotteet voivat olla kalliimpia kuin muut, ja silloin ympäristöystävällisiä tuotteita ostettaessa näyttää europohjaisessa tarkastelussa siltä, että päästöt kasvaisivat, vaikka ne tosiasiallisesti pienenisivät. Envimat-mallia ja siihen pohjautuvaa päästölaskentaa tulisikin edelleen kehittää ja tarkentaa tietopohjan vahvistamiseksi.

Kansliapäällikön sijaisena, osastopäällikkö

Jukka Aalto

Erikoissuunnittelija

Aino Tuovinen

Jakelu YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi Ministeri Mikkonen
Kansliapäällikkö Pimiä
Valtiosihteeri Koskela
Ministerin erityisavustajat
SM/MMO, SM/PO, SM/RO